

NON SÔNG

THE UNION OF VIETNAMESE STUDENT ASSOCIATIONS OF SOUTHERN CALIFORNIA - TỔNG HỘI SINH VIÊN VIỆT NAM MIỀN NAM CALIFORNIA
VOLUME 9 - ISSUE 86 - JUNE AND JULY

Truyện Ngắn

Đoạn Cuối Một Chuyện Tình page 14

The Love Net page 50

**Làm Quen Với
Cộng Tác Viên Non Sông**
page 31

Phóng Sự Đặc Biệt
**Xung Đột Căng Thẳng
Giữa Thầy Trò Việt Nam
Tại Đại Học Cal State Fullerton**
page 32

feeling blue?

come see two hundred laughing faces...

**Hãy đến với trại hè
Về Với Non Sông lần thứ tám
với chủ đề LỬA THIÊN BỪNG SÁNG**

TỪ THỨ SÁU ĐẾN CHỦ NHẬT – 25, 26, 27 THÁNG 7, 1997
O'NEILL REGIONAL PARK, ORANGE COUNTY, CALIFORNIA
LỆ PHÍ: \$35 MỖI NGƯỜI

VaiGraphics 714-435-5170

Mọi thắc mắc xin liên lạc về TỔNG HỘI SINH VIÊN NAM CALIFORNIA, 714-893-3139, email: thsvncali@aol.com
12771 Western Avenue, Suite H, Garden Grove, CA 92841. <http://www.thsv.org> or http://www.vnet.org/thsv_ncali

Quý độc giả cùng các bạn trẻ thân mến!

Cuối cùng thì Nàng Xuân kiều diễm của tiết trời cũng đã lặng lẽ ra đi cho cả không gian càng thêm oi bức với những băng khuâng, nuối tiếc. Và dưới cái nắng gay gắt, thời gian càng chậm bước như đang mang trên mình những nỗi buồn vương vương của cả thế gian trĩu nặng để bước qua ngưỡng cửa mùa hè — mùa chia tay của những ai còn đang cấp sách; mùa lưu luyến với những kỷ niệm buồn vui của tuổi học trò mà nó đã ăn sâu trong tiềm thức với những ai đã từng hơn một lần theo học ở những mái trường trên đất Mẹ thân yêu; hoặc của những trăn trở, băng khuâng từ các bạn trẻ sắp ra trường mong chắp cánh cho ước mơ bay cao, bay xa hơn mãi mãi.

Để nói lên những băng khuâng, lưu luyến, những nuối tiếc và trăn trở của những ai có ít nhiều kỷ niệm với mùa hè, nhất là đối với những sinh viên còn đang học, Non Đông (NĐ) số này sẽ lần lượt mời quý vị bước vào không gian hè với những chùm phượng đỏ như những cánh bướm lung linh khoe sắc thắm rỡ ràng trong nắng hạ, hoặc của những quyển lưu bút truyền tay nhau chép vội những dòng thơ mộc mạc của tuổi học trò, v.v... qua những bài tùy bút, thơ, văn, truyện ngắn... của một số cây bút mới bên cạnh những cây bút thân quen của Non Đông.

Thêm vào đó, để cho mùa hè với bớt đi phần khô khan khắc nghiệt của khí trời và có ý nghĩa hơn, TH&VVN Nam California tiếp tục tổ chức trại hè truyền thống “Về Với Non Đông VIII” với chủ đề “Lửa Thiêng Bùng Đáng” vào ba ngày thứ sáu, thứ bảy, chủ nhật (July 25-27, 1997) tại O'Neill Park, Orange County, California. Đây là cơ hội lý tưởng để các bạn sinh viên và các bạn trẻ có cơ hội gặp gỡ, kết thân, trao đổi kinh nghiệm trong học đường cũng như ngoài xã hội, và cùng nhau tìm hướng đi tốt đẹp cho tương lai.

Bên cạnh đó, Non Đông số này có phần phỏng vấn đặc biệt với một số nhân vật liên quan trực tiếp hay gián tiếp, hoặc những ý kiến khách quan về việc đáng tiếc xảy đến cho hội sinh viên Việt Nam (V&A) tại đại học Cal State Fullerton vào ngày 5/5/97 vừa qua. Bài viết này mang tính chất điển hình các sinh hoạt tại các V&A mà Tạp Chí NĐ muốn liên lạc chọn lọc, giới thiệu đến bạn đọc.

Mặt khác, NĐ kêu gọi các bạn đóng góp những bài vở Anh ngữ: truyện, thơ, khoa học kỹ thuật, v.v... Phần Anh ngữ này, chúng tôi nghĩ sẽ đáp ứng được một số lượng đông đảo bạn đọc trẻ không rành tiếng Việt tuy yêu văn hóa Việt. Rất mong nhận được các đóng góp cho phần Anh ngữ của các bạn dành cho các số báo tới của chúng ta.

Mùa hè, mùa của những hoạt động thư giãn tinh thần sau những ngày tháng miệt mài đèn sách. Tạp Chí NĐ thân chúc các bạn một mùa hè thật vui với những hoạt động bổ ích. □

THÔNG BÁO

Tạp Chí Non Sông sẽ tổ chức Giải Viết Văn Lần Thứ Nhất vào trung tuần tháng tám năm 1997.

Mời quý bạn đọc đón theo dõi các thông báo và thể lệ về Giải Viết Văn này trên Tạp Chí Non Sông số tới, trên homepage của Non Sông, trên các phương tiện truyền thông, báo chí Việt ngữ, và các mạng điện tử Việt Nam trên toàn cầu.

NON SÔNG

m a g a z i n e

BAN ĐIỀU HÀNH ♦ ADMINISTRATION

Chủ Nhiệm ♦ Director

Dan Tâm tamdan@aol.com

Đồng Chủ Nhiệm ♦ Co-Director

Phạm Nhã Anh nhapham@csulb.edu

Thư Ký ♦ Secretary

Thái Ngọc Ngân nganthat@aol.com

Thủ Quỹ ♦ Treasurer

Nguyễn Hồng Nhi benhi@net999.com

BAN BIÊN TẬP ♦ EDITORIAL

Chủ Bút ♦ Editor-in-Chief

Nguyễn Kiều Lê nguyenne@juno.com

Biên Tập Viên ♦ Editors

Nguyễn Sơn Vũ, Nguyễn Trọng Thức
Nguyễn Quang Trường
Phạm Nhã Anh 714-406-7115
Võ Thành Đạt datvo@juno.com

Thư Tín ♦ Correspondent

Trúc Phương

KỸ THUẬT ♦ ART AND PRODUCTION

Art Director

Vũ Hoàng Lân lanhvu@csulb.edu

Minh Họa ♦ Illustrators

Nguyễn Trường, Vũ Hoàng Lân
Etcetera, TVI, Vũ thị Mỹ

Trình Bày Bìa ♦ Cover Design

Vũ Hoàng Lân at ValGraphics (714-439-5170)

Kỹ Thuật Trên Lưới ♦ Webmaster

Nguyễn Quân
Nguyễn Trung Hiếu hieun@uci.edu

Nhiếp Ảnh ♦ Photographers

Peter Steinhauer, Pete Jones
Hồ Đăng, Nguyễn Quân, JT

PHÁT HÀNH ♦ DISTRIBUTION

Nguyễn Lê Bảo lbaonguyen@aol.com
Ô. Tâm, Ô. Nhiếp, Ô. Tuấn

ADVERTISING AND MARKETING (714-893-3139)

Phạm Trung
Linh Nhi 714-378-9757
Việt Tâm 714-286-2059

Tạp chí được thực hiện trên bộ chữ Việt VNI

714-891-7858 www.vnisoft.com

Non Sông Magazine

Tel: 714-893-3139 Fax: 714-894-9549
Email: nonsong@aol.com
www.nonsong.org or www.vnet.org/nonsong

MỤC LỤC

Quan Điểm

10 Tìm Một Hướng Đi

Phóng Sự Đặc Biệt

28 Xung Đột Căng Thẳng Giữa
Thầy Trò Việt Nam Tại Đại Học Fullerton

Phỏng Vấn

6 Một Giờ Với Ban Tổ Chức Trại Hè Về Với Non Sông

Đời Sống

38 Sự Ngược Đãi Trẻ Em

Nét Đẹp Rông Tiên

9 Nhận Diện Một Làng Quê

Từ Lớp Học Đến Cuộc Sống

26 Lòng Tự Trọng Của Bạn Có Cao Hay Không?

Tìm Hiểu Về Âm Nhạc

20 Wolfgang Amadeus Mozart

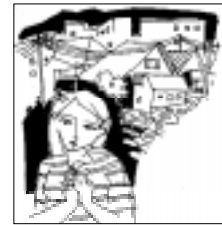
Truyện Ngắn

- 14 Đoạn Cuối Một Chuyện Tình
- 22 Đơn Dương Và Tôi Và Kỷ Niệm
- 32 Mảnh Vườn
- 40 Chuyện Ở Một Trạm Xe
- 42 The Love Net

Tùy Bút

- 36 Mùa Hè Đến Rồi Sao
- 37 Chút Bâng Khuâng

Thơ

- 13 Hận Đặng Dung
- 18 Cúi Mặt
- Lục Bát Tình Yêu
- 19 O Sweet Home!
- O Mother Rock Me!
- 34 Đời Nở Muôn Hoa Khi Anh Vào Hạ
- Dịu Dàng Một Nỗi Đau
- Nỗi Buồn Thấy Ở Trong Nhau
- 37 Chỉ Có Em, Thương Nhớ
- 39 Ở Một Góc Đường
- Hai Màu Trắng
- Ở Trường Trung Học Nguyễn Đình Chiểu

Nhạc

- 35 Dịu Dàng Một Nỗi Đau

Làm Quen Với Cộng Tác Viên Non Sông

- 27 Trương Phước và Nàng Thơ Non Sông

Nữ Công Gia Chánh

- 50 Oatmeal Cookies
- Household Hints: Usage of Salt

Đố Bạn

- 50 Đố Địa Lý

- 3 Thư Ngỏ
- 4 Mục Lục
- 51 Thư Tín

Một Giờ Với Ban Tổ Chức Trại Hè Về Với Non Sông

"Lửa Thiêng Bùng Sáng"

Việt Tâm

Từ trái sang phải: Paul, Dũng, Trâm, Hoa, và Tâm (phóng viên NS)

Hàng năm khi mùa hè đến, mọi người đổ xô tham gia những sinh hoạt ngoài trời. Các đoàn thể sinh hoạt tổ chức những sinh hoạt dã ngoại. Tổng Hội Sinh Viên Việt Nam miền Nam California (THSV) cũng có một sinh hoạt đặc thù: trại hè Về Với Non Sông (VVNS). Năm nay bước sang năm thứ 8, trại hè truyền thống này lại được THSV tổ chức một lần nữa.

Trong một bữa trưa chủ nhật nắng ấm bên ngoài trụ sở THSV, chúng tôi được dịp trò chuyện cùng đại diện ban tổ chức trại hè VVNS gồm anh Hoàng Paul – trại trưởng, chị Thái Trâm – thư ký, chị Võ Hoa Wendy – trưởng ban ẩm thực, và anh Võ Dũng Dennis – phụ trách dựng cổng trại. Cũng nên nói thêm một chút về những thành viên trong ban tổ chức này. Có biết về những người trẻ đang sinh hoạt thì mới có thể hiểu rõ

được tâm tư, nguyện vọng của thế hệ trẻ, và qua đó có thể nhìn ra được những hướng phát triển mới trong tương lai của cộng đồng người Việt chúng ta. Phần lớn những bạn trẻ này đã sang định cư tại Mỹ từ nhỏ nhưng có tấm lòng gắn thân sinh hoạt và phục vụ cộng đồng người Việt chúng ta. Một số bạn đang là sinh viên tại các trường đại học trong khi một số là cựu sinh viên và đang đi làm trong những công việc chuyên môn. Anh Paul, 22 tuổi, đang là thành viên của Thủy Quân Lục Chiến Hoa Kỳ năm thứ tư; chị Trâm, 21 tuổi, là sinh viên năm thứ ba ngành Y. Trong khi đó anh Dũng là một kiến trúc sư và chị Hoa là kế toán trưởng trong một công-ty. Những lời trò chuyện thân mật trong cuộc nói chuyện về việc tổ chức trại hè VVNS năm nay sẽ giúp cho quý độc giả hiểu thêm về một sinh hoạt của THSV, và qua đó quý độc giả sẽ hiểu thêm về lớp trẻ thế hệ tương lai của chúng ta.

NonSông (NS): Trại hè VVNS được tổ chức với mục đích gì?

Paul: Có 3 mục đích chính khi THSV tổ chức trại hè. Đó là:

1. Tạo cơ hội cho những sinh viên làm quen với nhau trong môi trường lành mạnh, để học hỏi lẫn nhau, và cùng chia sẻ những kinh nghiệm sống

2. Để hun đúc tinh thần dân tộc Việt nam và tinh thần sinh hoạt giới trẻ

3. Và là dịp để nghỉ ngơi giải trí với những bạn bè khác

Dũng: Đây cũng là một cơ hội gặp gỡ cho tất cả anh em sinh viên học sinh, nhất là anh em sinh viên học sinh Việt đã sống trong môi trường Mỹ nhiều. Khi đi những buổi trại này, mình có thể tiếp xúc với những người VN trẻ, mình nói được cái niềm vui và nỗi buồn của sinh viên và cả những kinh nghiệm. Đây cũng là một cơ hội để anh em trao đổi với nhau.

NS: Sự chuẩn bị của trại hè có tốn nhiều thời giờ hay công sức hay không?

Hoa: Trong những tháng qua nhiều bạn đã bận rộn chọn địa điểm tổ chức trại, in ấn các mẫu đơn dự trại, bản đồ, thành lập ban tổ chức trại hè. Trong giai đoạn này Paul là người mệt nhất vì phải gửi ra những đơn dự trại. Vào vài tuần cuối cùng thì sẽ có nhiều sự bận rộn hơn.

NS: Vậy là có nhiều giai đoạn của sự chuẩn bị?

Hoa: Đúng vậy.

NS: Ban tổ chức (BTC) đã chuẩn bị trong bao lâu?

Paul: Bắt đầu từ tháng 3, đến nay đã được 3 tháng. Ban tổ chức sẽ chuẩn bị tổng cộng 5 tháng trước ngày trại.

NS: Vậy trong giai đoạn chuẩn bị này BCT có bao nhiêu người? Và có cần thêm nhiều bạn đến giúp hay không?

Trâm: Hiện giờ BTC có khoảng 10 người.

Hoa: Đến ngày trại sẽ cần nhiều người giúp. Năm ngoái Hoa có lo về phần ẩm thực. Ban đầu ban ẩm thực có khoảng 4, 5 người nhưng khi ra đến trại thì cần rất nhiều người giúp hơn. Trong kỳ trại này nếu trại viên nào có thể giúp BTC một tay thì rất cảm ơn.

NS: Năm ngoái cần nhiều người giúp như vậy thì đã có khoảng bao nhiêu trại sinh tham dự?

Hoa: Hơn 200 trại sinh. Thứ Bảy là đông nhất, nhất là vào buổi tối thứ Bảy.

NS: Chủ đề của Trại hè năm nay?

Trâm: Năm nay trại hè có chủ đề là “Lửa Thiêng Bừng Sáng.”

NS: Ý nghĩa của chủ đề?

Paul: Tiếp nối năm trước là khởi đầu Nhóm Lửa Thiêng. Chúng ta là những người hy sinh vì chúng ta là tương lai của người Việt. Năm nay BTC muốn nhấn mạnh Lửa thiêng bừng sáng với ý nghĩa là chúng ta đã bắt đầu, chúng ta phải hành động nhiều hơn, phải cố gắng nhiều hơn, làm được việc nhiều hơn, cố gắng trong bất cứ việc gì cho các mục đích cho tương lai của cộng đồng người Mỹ gốc Việt. Và để bảo vệ và bảo đảm sự tiếp nối của những quyền lợi của chúng ta.

Trâm: Có nghĩa là năm rồi là mình muốn đem lại tinh thần sinh hoạt qua việc Nhóm Lửa Thiêng, và năm nay mình sẽ tiếp tục tiến triển mạnh hơn khi Lửa Thiêng Bừng Sáng.

NS: Nếu vậy thì khi đã tiến triển mạnh thì những năm tới sẽ ra sao? Lửa thiêng sẽ tiếp tục bừng sáng?

Trâm: Bừng sáng mãi mãi...

NS: Trại Hè với đông người tham dự có lẽ cần một nơi rộng rãi, vậy địa điểm tổ chức ở đâu và ngày giờ nào?

Hoa: Địa điểm cũng cùng năm ngoái tại O'Neill Regional Park gần Laguna Hills, Orange County, để gần với cộng đồng Việt Nam, và tiện cho mọi người

tham dự. Trại hè sẽ được tổ chức vào 3 ngày Thứ Sáu, Thứ Bảy và Chủ Nhật 25, 26, và 27 tháng 7.

Paul: Đất trại rất rộng rãi, an toàn, có phòng tắm sạch sẽ.

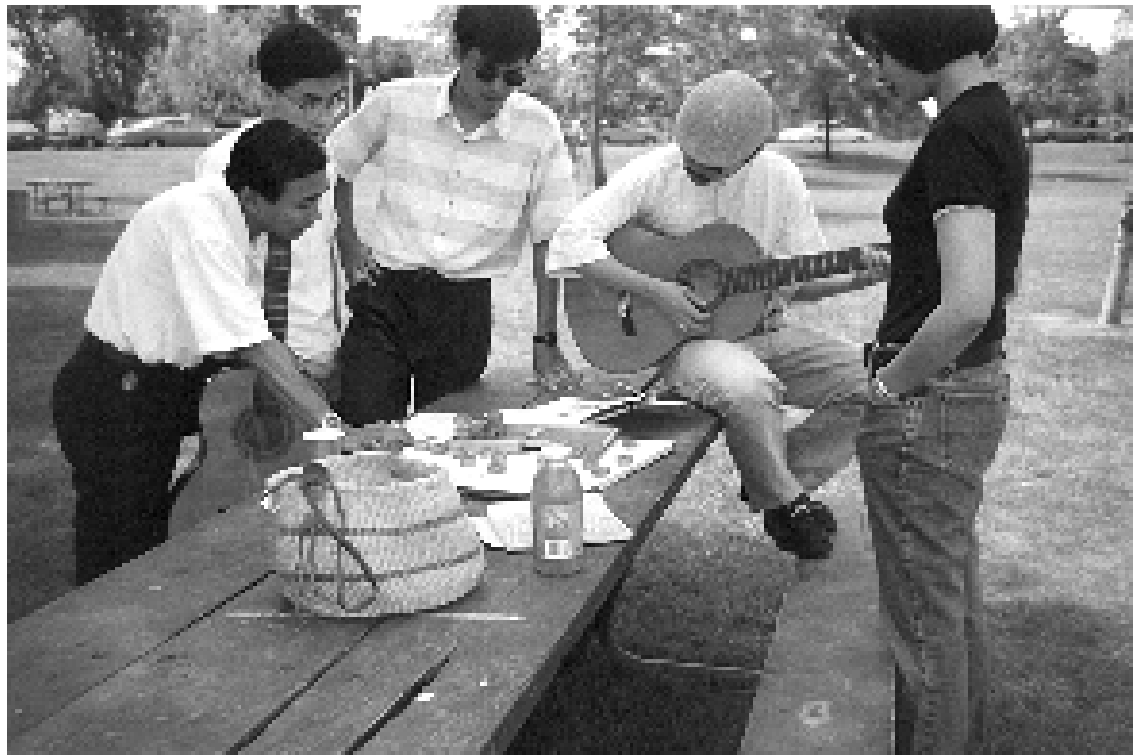
Hoa: Và có nhiều đồi núi để chơi các trò chơi lớn.

Dũng: Ở đó nếu anh em nào thích giải trí ngoài trời thì có nhiều chỗ để leo

tity), chỗ đứng trong cộng đồng, sự cách biệt về văn hóa (cultural gap) giữa người lớn và người trẻ.

Paul: Hội thảo bao gồm một nửa những câu hỏi đã đặt sẵn, một nửa để cho thảo luận tự do mọi vấn đề nếu sinh viên học sinh nghĩ rằng chúng ta cần đề cập đến.

Hoa: Chúng ta nêu ra vấn đề để trại

núi (hiking trail) và ngắm nhìn khung cảnh thiên nhiên.

Hoa: Nhưng BTC sẽ khuyến khích mọi người sinh hoạt chung.

NS: Vậy thì trong chương trình sinh hoạt chung sẽ có những gì?

Hoa: Có một trò chơi lớn ngày thứ bảy, đặc biệt nhất là buổi đốt lửa trại tối thứ bảy. Ngoài ra còn có những trò chơi thi đua, trò chơi vòng tròn.

Dũng: Phần này tạo cho các trại sinh một tinh thần thi đua đồng đội cao qua các cuộc thi đua có giải thưởng.

Hoa: Bên cạnh đó có hai cuộc hội thảo.

NS: Hội thảo xoay quanh những vấn đề gì?

Hoa: Về những vấn đề trong học đường đối với sinh viên VN hải ngoại, cách cư xử trong môi trường học, gia đình và xã hội. Năm ngoái hội thảo về việc xác định về vị thế của người trẻ (iden-

sinh thảo luận với nhau.

NS: Về mọi vấn đề?

Hoa: Đúng vậy.

NS: Thông thường có những câu hỏi hay đề tài nào được đưa ra?

Trâm: Năm nay chú trọng nhiều hơn về gia đình, xã hội và cộng đồng Việt Nam. Những năm trước có những câu hỏi như “Bạn nghĩ mình là người Mỹ hay người Việt?”, “Bạn có nên tham gia vào những công tác giúp đỡ cộng đồng không?”

Dũng: Hay là “Bạn sẽ đối xử ra sao với những sinh viên do Việt Cộng gửi qua du học?” hoặc “Việc phát triển hội sinh viên trong trường đại học có cần không và làm sao để phát triển?”

Hoa: “Bạn sẽ xử sự ra sao nếu công ty bạn đang làm đưa bạn về Việt Nam làm việc?”

Paul: Hay là “Bạn nghĩ gì về trách nhiệm của tuổi trẻ với tương lai của đất

nước.”

NS: Ai đứng ra chủ trì hội thảo?

Paul: Sẽ có một nhóm có khả năng và kinh nghiệm sinh hoạt lo phần hội thảo.

NS: Xin nói thêm về các trò chơi.

Hoa: Năm ngoái là năm đầu tiên Hoa được đi trại hè. Trước tiên BTC chia ra thành nhiều đội, mỗi đội khoảng 15 người, có rất nhiều trò chơi để thi đua, nhiều trò chơi vòng tròn ca hát. Nhiều người đi trại đã học được nhiều bài hát. Cả một cuối tuần đầy hứng thú với thật nhiều trò chơi. Phần hội thảo chỉ tốn khoảng 2 giờ mỗi ngày, phần còn lại là ăn uống và trò chơi.

NS: Những người tổ chức trò chơi có kinh nghiệm không?

Paul: Có. Ví dụ anh Hoàng Quốc Khánh, chủ tịch THSV, nhiều kinh nghiệm sinh hoạt trong thiếu nhi thánh thể, hướng đạo, hay anh Võ Thành Đạt, từng là trưởng quân trò nhiều năm cho các trại hè VVNS.

NS: Xin nói thêm về đêm lửa trại.

Hoa: Rất là đặc biệt. Năm ngoái ăn xong trời sập tối, các trại sinh xếp thành một vòng tròn thật lớn quanh lò lửa rồi cùng chạy quanh lò lửa. Những đội trưởng cầm đuốc chụm lại đốt lửa lên. Mọi người đứng thành vòng tròn hát bài Nhóm Lửa Thiêng, rồi thi đua văn nghệ. Rất là vui vì mỗi đội chỉ được một hai tiếng đồng hồ để tập văn nghệ thôi, hầu như đội nào cũng có những tiết mục rất là hay và đầy sáng tạo. Sau phần thi đua văn nghệ là phần ăn chè, tán dóc với nhau, rồi từng người đem đàn ra ca hát đến sáng. Rất là đặc biệt!

Paul: Ngoài những cái đã có từ những năm trước, năm này sẽ có thêm trò chơi thi đua. Đồng thời cũng có những cuộc hướng dẫn tập trung vào việc hướng dẫn hay dạy về cấp cứu (first aid), những kiến thức tồn tại căn bản (basic survival skills), những kỹ thuật trong hướng đạo, và... có cả những kinh nghiệm trong quân đội.

NS: Vấn đề ăn uống ra sao?

Hoa: BTC sẽ lo mọi phần ăn uống từ tối thứ sáu cho đến lúc nhỏ trại vào trưa chủ nhật. BTC sẽ lo cho tất cả từ 5-6 bữa ăn.

NS: Chỗ ở ra sao?

Hoa: Chỗ ở rất thoải mái, rộng và thoáng. Năm ngoái chỉ xài nửa chỗ cắm trại. Trại viên cần đem lều để ngủ vì ban tổ chức sẽ không lo phần lều ngủ. Phòng tắm ở đây sạch sẽ và miễn phí.

NS: Thành phần tham dự trại hè gồm những ai?

Trâm: Sinh viên từ các đại học và cả học sinh trung học.

Paul: Năm nay BTC cũng muốn số người tham dự có số học sinh trung học lên chút xíu. Những năm trước số đông là sinh viên đại học. Nếu mình muốn có những sự thay đổi trong cộng đồng thì cần phải chú ý đến lớp trẻ hơn nữa. Trung học là lứa tuổi rất có nhiều vấn đề. Năm nay BTC muốn có thể mời các em ấy tham dự trại hè.

NS: Các em nhỏ đi như vậy có bảo đảm hay không?

Paul: Tối thiểu 16 tuổi. Những em dưới 18 tuổi, phụ huynh phải ký giấy cho phép.

NS: Về phần sinh viên thì có giới hạn sinh viên của trường nào không?

Hoa: Chúng tôi chào đón tất cả sinh viên các trường. Những năm trước có các trường đại học ở xa đến tham dự như từ miền bắc California cũng có xuống mười mấy người. Chúng tôi sẽ chào đón mọi

người từ mọi nơi trên thế giới đến tham dự với chúng tôi. Càng đông càng vui.

NS: Muốn đăng ký liên lạc như thế nào?

Paul: Trong các báo tờ tạp chí Non Sông sẽ có mẫu đơn đính kèm. Hoặc có thể gọi về THSV tại số 714-893-3139 và để lại tên và địa chỉ. Trong vài ngày bạn sẽ nhận được đơn.

Hoa: Hoặc trên Internet ở Web site http://www.vnet.org/thsv_ncali cũng có đơn dự trại hè.

NS: Lệ phí tham dự?

Trâm: \$35 trước ngày 10 tháng 7 và sau 10 tháng 7 là \$40 để tiện cho BTC gửi giấy tờ.

NS: Phụ huynh đi theo con của mình được không?

Dũng: Đây là một cơ hội tốt.

Hoa: Nếu sinh hoạt chung với các em sẽ hiểu các em hơn.

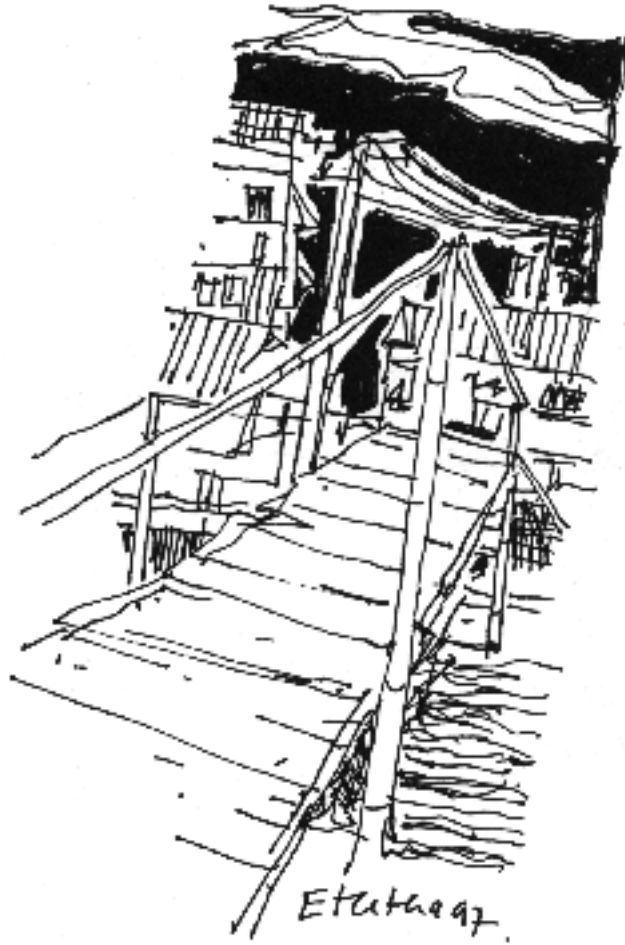
NS: Xin cho vài lời nhắn từ Ban Tổ Chức đến các bạn trẻ?

Paul: Chúng tôi mời gọi và chào đón các hội khác muốn tham gia và mong rằng các bạn trẻ sẽ tham gia thật đông với trại hè Về Với Non Sông lần này. □

(Buổi phỏng vấn được thực hiện vào chủ nhật hạ tuần tháng Năm. Một số câu trả lời tiếng Anh đã được chuyển ngữ sang tiếng Việt để thích hợp với độc giả mọi nơi.)

LTS: Trong mục đích tìm hiểu về và duy trì văn hóa Việt Nam, ban biên tập Non Sông giới thiệu đến các bạn đọc trang “Nét Đẹp Rồng-Tiên” qua những phong tục tập quán cũng như những nét mền yêu của quê hương chúng ta.

Nhận Diện Một Làng Quê

Tôi sinh ra ở làng tôi. Nhỏ, tôi đi học ở làng, và tôi ở làng cho đến lớn, cho đến một ngày tôi ra tỉnh rồi tôi ra Hà-Nội. Lâu lâu tôi lại về làng. Làng vẫn như xưa, vẫn như hồi tôi còn để chỏm, ngày ngày cấp sách tới ông đồ, ăn mỳ đạo Thánh dăm ba chữ. Làng tôi không thay đổi gì, từ hình thể đến dân làng. Có khác chăng đó là những thằng bạn thả diều, đánh bi của tôi từ thửa nhỏ đã lớn, những cái đi thằng cu, xưa kia đầu chốc, cỏi truông, đã thay hình đổi dạng thành những cô gái làng xinh đẹp đóm dáng, thành những cậu trai làng khoẻ mạnh cần cù thương yêu miếng đất mảnh vườn, xoắn xuýt với thửa ruộng mẩu ao... còn những cô gái làng xưa, nay đã có chồng, có cô lại con dất con dúi con bông con mang. Những người lớn thì đã bắt đầu già. Có người tóc điểm hoa râm, có người đã bắt đầu đeo kính. Còn các cụ già, nhiều cụ đã không còn nữa! Các cụ đã ăn xôi, nói theo danh từ hài hước quê mùa! Hỏi thăm các cụ, có người thản nhiên trả lời: Các cụ đi với ông Sáu Tấm! Ấy, cái khác của làng tôi chỉ có thế. Còn đâu vẫn vào đây.

Cổng Làng

Đầu làng vẫn chiếc cổng xây, hai bên hai rặng tre kéo dài, dài cho đến hết vòng làng. Trên cổng làng chiếc mái hơi cong cong, và dưới mái mấy chữ nhỏ đóng khung trong một hình chữ nhật hầu như gần mờ nhạt hết, nét mực đen trên nền vôi trắng cũng đã đổi màu vì phong sương với lớp rêu lơ mờ phủ. Hai bên

cổng, thành hình hai cột trụ, vẫn đôi câu đối tự bao giờ, chữ không còn hẳn rõ mực, nhưng vì đắp nổi lên nên trải qua mưa gió, rêu phủ lơ mờ, đôi câu đối vẫn rõ ràng với người tỉnh mắt.

Đường Làng

Con đường từ ngoài đi vào làng cũng vẫn chẳng khác xưa, đi từ đường cái lớn, ngồng ngoèo trên những bờ ruộng, xuyên qua cổng đầu làng, đi vào trong làng, rồi dần dần đi suốt làng cho tới cổng cuối làng. Cổng cuối làng cũng chẳng khác

gì cổng đầu làng, duy chỉ có khác ở nội dung những chữ đại tự ghi trên cổng cũng như hai câu đối hai bên thành cổng. Đến đây con đường lại chui qua cổng cuối làng để ra đồng ruộng, bỏ mặc hai rặng tre, hai bên cổng, cửa lũy tre làng ngơ ngác. Con đường đi dường luyến tiếc làng tôi uốn éo qua mấy bờ ao, mấy bờ ruộng cho tới mãi xa xa mới chịu ẩn mình dưới những ruộng mạ con gái xanh mơn mớn hai bên. Con đường làng này, không phải chỉ đi thẳng một mạch từ đầu làng tới cuối làng đâu. Vào trong làng nó đã tách ra làm năm bảy nhánh đi vào năm bảy

xóm, lượn qua những bờ ao vườn chuối để đi đến tận từng nhà. Có một nhánh, sau khi tách rời khỏi con đường chính, đi ngay vào chiếc giếng giữa làng. Có lẽ để thăm ngó các cô gái làng kín nước và để nghe các cô nói chuyện bông đùa với nhau, gán cho nhau những anh trai làng xem chừng có ý ngập ghé các cô! Tiếng cười các cô ròn rã, giọng nói các cô trong trẻo ngây thơ. □

Trích **Nếp Cũ Làng Xóm Việt Nam**
(Kỳ tới: Cây đa đầu làng)

TÌM MỘT HƯỚNG ĐI!

Nguyễn Sơn Vũ

Photo by Pete Jones

Ngày 29 tháng 4 năm 1997, đại sứ Hoa Kỳ đầu tiên tại Việt Nam, cựu dân biểu Pete Peterson, đã làm lễ tuyên thệ nhậm chức tại bộ ngoại giao Hoa Kỳ và đã lên đường tới Hà Nội ngày 9 tháng 5 năm 1997. Cũng cần nên nhắc lại là Hoa Kỳ và Việt Nam đã chính thức bình thường hóa quan hệ ngoại giao vào tháng 7 năm 1995.

Sự kiện này đã đánh dấu một bước tiến đáng kể trong tiến trình hợp tác giữa hai nước cựu thù, đồng thời cũng đặt tập thể sinh viên chúng ta trước một câu hỏi căn bản: Giới trẻ Việt Nam sẽ chọn hướng đi nào trước sự biến chuyển ngoại giao quan trọng này? Sau khi thảo luận với các bạn sinh viên thuộc Tổng Hội Sinh Viên Nam California, chúng ta đã lần lượt đưa ra một số nhận định sơ khởi sau đây:

I. Mục Đích Của Việc Thiết Lập Bang Giao Của Mỹ Với Việt Cộng (VC)

1. Về Phía Mỹ:

– Thứ nhất, người Mỹ muốn biến VN thành một thị trường tiêu thụ với số lượng nhân công người Việt rất rẻ so với các quốc gia khác. Ai cũng biết là Việt Nam hiện nay là nơi cung cấp nhân công rẻ nhất thế giới.

– Thứ hai, sau khi Liên Xô sụp đổ, Mỹ muốn trở lại Đông Á Thái Bình Dương trong tư thế của một cường quốc trong vùng để ngăn chặn ảnh hưởng của Trung Cộng trong tương lai sẽ tràn xuống phía Nam.

– Thứ ba, khi đã đặt chân ở Việt Nam rồi, Mỹ sẽ dùng các áp lực, chủ yếu là kinh tế để thúc đẩy sự cải cách và làm biến thể từ từ chế độ cộng sản. Đó là sách lược “Đổi thoại” chứ không “Đổi đầu” do Mỹ chủ xướng, còn Việt Cộng thì gọi là chiến lược “Diễn Biến Hòa Bình”! Thế Diễn Biến Hòa Bình là gì? Đây là chủ trương của phe Tây phương, đứng đầu là Mỹ, muốn giải thể các chế độ cộng sản một cách êm thấm không cần phải đổ máu, bằng cách mang những tiện nghi vật chất của các nước phương Tây du nhập vào Việt Nam, tạo cho người dân có lối sống dân chủ, tôn trọng tự do và nhất là được hưởng một đời sống vật chất sung túc. Để rồi từ lối sống này, người dân sẽ so sánh giữa hai nếp sống, một bên là nghèo đói kềm kẹp, một bên là tiện nghi, tự do do Mỹ mang tới, thế là người dân sẽ đâm chán ghét chế độ cộng sản mà nổi dậy lật đổ chế độ như chúng ta đã thấy xảy ra ở Liên Xô và

các nước Cộng Sản Đông Âu.

2. Về Phía Việt Cộng:

– Thứ nhất, họ biết rằng tất cả những tổ chức tài chánh lớn trên thế giới như Ngân Hàng Thế Giới, Quỹ Tiền Tệ Quốc Tế, Ngân Hàng Phát Triển Á Châu... đều do tiền của Mỹ đóng góp phần lớn. Do đó, có bang giao được với Mỹ, Việt Cộng mới xin được các cơ quan tài chánh này cho tiền để xây dựng các hạ tầng cơ sở rất cần thiết để phát triển kinh tế như: hệ thống giao thông, vận chuyển, thông tin viễn thông, cải tổ bộ máy hành chánh rườm rà, và hệ thống ngân hàng để có thể buôn bán làm ăn với các nước tư bản.

– Thứ hai, Việt cộng nghĩ rằng sau giai đoạn bang giao, Mỹ sẽ cấp cho Việt Nam quy chế Tối Huệ Quốc, tức là không phải chịu thuế nhập cảng cao, để có thể mang hàng hóa sang Mỹ bán lấy tiền cứu nguy tình trạng kinh tế đang kiệt quệ.

II. Những Vấn Đề Cần Phải Suy Nghĩ

Dù thích hay không thích, dù muốn hay không muốn, Mỹ cũng đã thiết lập quan hệ bang giao với Việt Cộng. Tình hình đã thay đổi nên phương hướng làm việc của tập thể sinh viên cũng phải thay đổi để thích ứng.

1. Chúng ta đang sống trên đất Mỹ và nhiều người trong chúng ta có quốc tịch Mỹ, có nghĩa là công dân Mỹ. Điều này đòi hỏi chúng ta phải tôn trọng luật pháp và chính sách quốc gia Hoa Kỳ. Luật pháp Hoa Kỳ không để cho bất cứ ai sinh sống tại Hoa Kỳ có những hành động nhằm lật đổ hay gây bất ổn cho những chính quyền đã được Hoa Kỳ thiết lập bang giao. Do đó, chúng ta đừng mất thời giờ và công sức để tham gia vào các tổ chức nào tự nhận là “Kháng Chiến,” “Phục Quốc” được thành lập công khai tại Hoa Kỳ! Đây chỉ là những tổ chức dỏm hay cò mồi chứ nếu thực sự có khả năng gây bất ổn cho Việt cộng là sẽ bị chính quyền Hoa Kỳ ra tay ngăn chặn ngay. Vì điều này vi phạm luật lệ Hoa Kỳ và nhất là đi ngược lại chính sách của Mỹ. Như đã nói ở phần trên, chính sách của Mỹ đối với Việt Nam hiện nay là “đối thoại” chứ không “đối đầu”.

2. Bối cảnh thế giới đã hoàn toàn thay đổi. Kẻ thù số một của Mỹ là Liên Xô đã sụp đổ, kéo theo sự sụp đổ toàn

diện của khối Cộng Sản Đông Âu. Các quốc gia này đang ngửa tay xin tiền của Mỹ và Tây phương nên tự nhiên cộng sản không còn là mối đe dọa cho quyền lợi của Mỹ nữa. Do đó Mỹ không coi cộng sản là kẻ thù mà trái lại muốn biến các nước cộng sản còn sót lại thành những công cụ phục vụ cho quyền lợi của Mỹ. Trong khi đó, người Việt chúng ta vẫn coi cộng sản là nguyên nhân chính gây bao tang tóc cho đất nước nên vẫn kiên trì chống Cộng. Thời buổi này chả còn ai tin vào chủ thuyết Mác Lê nữa. Ngay cả cộng sản cũng không còn tin vào nó nữa, vì thế chống Cộng đối với Mỹ không còn là điều quan yếu và ưu tiên như trước kia! Vậy phải làm thế nào chúng ta thuyết phục được thế giới ủng hộ cuộc chiến đấu chống Cộng của người Việt đây!

3. Chúng ta khát khao có được một nước Việt Nam độc lập, tự do, dân chủ. Mỹ chỉ cần biến Việt Nam thành một thị trường tiêu thụ để phục vụ quyền lợi kinh tế của họ! Quốc gia hay cộng sản Mỹ đâu có “ke” (care)! Miễn là tài phiệt Mỹ có lợi nhuận là OK thôi! Nên nhớ người Mỹ là cha đẻ của chủ nghĩa thực dụng, đại khái là cái gì có lợi mới làm, cái gì không có lợi thì không làm! Ở nước Mỹ có hai đảng lớn thay phiên nhau điều hành quốc gia, đó là đảng Dân Chủ và đảng Cộng Hòa. Hai đảng khác nhau nhưng chính sách chỉ có một: Quyền lợi nước Mỹ trên hết! Đó cũng là lý do tại sao Mỹ đã tái cấp quy chế Tối Huệ Quốc cho Trung Cộng vào ngày 20 tháng 5 năm 97 vừa rồi, mặc dù quan hệ ngoại giao giữa hai nước không mấy gì là thân thiện vì các vi phạm nhân quyền của Trung Cộng. Nhân quyền, dân chủ chỉ là chiêu bài để sử dụng gây áp lực khi cần đến mà thôi! Mới đây Bộ Trưởng Tài Chánh Robert Rubin đã đến thăm Việt Nam, sự kiện này phải được hiểu là ông Rubin không những đại diện cho chính quyền Mỹ mà còn là đại diện cho cả nhóm tài phiệt tư bản Mỹ nữa. Ai ở Mỹ lâu đều biết rõ sức mạnh của giới tài phiệt Mỹ khủng khiếp như thế nào. Còn cộng đồng người Việt tị nạn ở Mỹ có cái gì để mà đối đầu! Khó khăn lắm chứ chẳng dễ dàng đâu.

– Nêu lên những thực trạng cụ thể

kể trên để nói lên một điều là chúng ta phải thực tế, phải nhìn thẳng vào sự thật để mà tìm biện pháp đối phó, chứ đừng nói thánh nói tướng kiểu khơi khơi rỗng tuếch như: chúng ta phải đoàn kết, phải đòi hỏi Mỹ cái này cái kia, phải đòi Việt Cộng trao quyền lại cho nhân dân, v.v...! Chúng ta có thực lực gì ngoài mấy chữ “phải” suông mà ai cũng đã biết, đã nghe từ 22 năm qua!

III. Từ “Diễn Tiến Hòa Bình” Cho Đến “Hòa Hợp Hòa Giải”

Một thời gian gần đây đã có nhiều nhóm tới nói với tập thể sinh viên rằng đã đến lúc quên đi quá khứ, hãy nhìn về tương lai, nhất là tiếp tay với các đảng viên Việt Cộng ly khai để ngồi chung với nhau xây dựng lại đất nước trong tinh thần hòa hợp hòa giải! Họ còn bảo rằng đây cũng là chính sách của Mỹ nên không có tổ chức nào đi khác được đâu! Nghe luận điệu này rất êm tai nhưng loáng thoáng vẫn có cái gì không ổn làm chúng ta e ngại. Sau đây là những điểm đã làm chúng ta có thái độ dè dặt:

1. Các nhà văn nghệ sĩ tị nạn Việt Nam ở Mỹ hô hào “giao lưu văn hóa” yểm trợ cho các nhà văn Việt Cộng ở trong nước như Dương Thu Hương, Tiêu Dao Bảo Cự, Nguyễn Huy Thiệp... mà họ gọi là “cao trào văn chương phản kháng.” Trước hết, thời gian đó Cộng Sản Việt Nam noi gương Liên Xô đang trên đà đổi mới để sống còn vì kiệt quệ về kinh tế, gây bất mãn trong tầng lớp đảng viên và quần chúng. Cho nên ngày 6 và 7 tháng 10 năm 1987, Tổng bí thư Nguyễn Văn Linh mới họp khoảng 100 văn nghệ sĩ tại Hà Nội và tuyên bố cởi trói văn nghệ, khuyến khích nhà văn nhà báo phê bình, viết thẳng viết thật về những khuyết điểm của mọi tầng lớp cán bộ. Thế là cao trào “văn chương phản kháng” bùng lên! Chính nhờ chính quyền VC công khai cho phép nên các nhà văn mới dám viết truyện phê phán chế độ. Vậy mà dám gọi những cuốn sách đó là “văn chương phản kháng”. Nếu phản kháng thì phải tự phát chứ không thể chờ chính quyền VC cho phép!

– Đã thế một nhóm nhà văn tị nạn đã bỏ tiền ra thực hiện cuốn “Trăm hoa vẫn nở trên quê hương” để suy tôn các

nhà văn đổi mới trong nước. Vậy mà tờ “Quân Đội Nhân Dân” số ra ngày 18.5.91, dưới nhan đề: “Tinh bĩa đặt, phản động và sự lấp ghép vụng về của cái gọi là tuyên tập Cao trào văn nghệ phản kháng tại Việt Nam,” đã viết như sau: ... “Họ (những nhà văn tị nạn thực

một vài nhận xét như sau:

Đó là những cán bộ trung kiên của đảng CS, phê bình sửa sai Đảng chỉ để củng cố đảng vững mạnh thêm và giữ độc quyền cai trị - khó thể nói rằng đây là một sự rạn nứt của đảng cộng sản, vì đã có nhiều vụ sửa sai như thế mấy năm

trong nội bộ đảng với nhau mà thôi. Vì dưới mắt đảng Cộng Sản, những người Việt quốc gia lặn xả đòi “hòa hợp hòa giải” chỉ là bọn “cơ hội chủ nghĩa” không hơn không kém! Tất cả những luận điệu của các đảng viên ly khai này đều cùng một luận điệu của tờ “Quân Đội Nhân Dân” mà chúng ta đã trích dẫn ở trên: Người quốc gia đã chạy trốn sang Mỹ đừng hòng làm “bạn đồng hành đi tìm tự do dân chủ” với người cộng sản trong nước!!

3. “Diễn Biến Hòa Bình” sẽ làm tiêu tan chế độ cộng sản.

– Nhận định này không biết có quá lạc quan không? Dĩ nhiên nếu Diễn Biến Hòa Bình có thể giải thể chế độ cộng sản mà không cần đổ máu để mang lại ấm no cho người Việt thì còn gì mong ước hơn. Chỉ sợ là có được như thế không. Vì nếu người Quốc gia biết rõ sự tác hại của Diễn Biến Hòa Bình có thể làm sụp đổ chế độ cộng sản, thì chắc chắn VC cũng phải biết rõ và chuẩn bị những biện pháp để đối phó. Kinh nghiệm đã cho chúng ta thấy VC luôn chuẩn bị kỹ càng và chủ động thực hiện các kế hoạch do họ đề ra. Thí dụ cụ thể như du lịch Việt Nam, cởi mở kinh tế, giao lưu văn hóa, công tác từ thiện... Điển hình nhất là Bùi Thiện Ngộ, lúc còn là Bộ Trưởng Bộ Nội Vụ, tức là người cầm đầu ngành an ninh mật vụ của VC, đã trả lời phỏng vấn của báo Công An TPHCM (Thành Phố Hồ Chí Minh) tại kỳ họp thứ 5 của quốc hội khóa 9 như sau:

“... Toàn đảng, toàn dân, toàn quân và lực lượng công an nhân dân luôn luôn tỉnh táo, đoàn kết, cảnh giác giữ vững ổn định bên trong nội bộ của mình, tích cực thực hiện nhiệm vụ đấu tranh chống chiến lược “Diễn Biến Hòa Bình,” lật đổ các thế lực thù địch, coi đó là một yêu cầu trọng yếu cấp bách hiện nay...!”

– Đọc tới đây chắc nhiều người sẽ bảo bọn sinh viên trẻ này sao mà bi quan và đa nghi quá cỡ, thì chúng ta đành chịu thôi. Dân tộc Việt Nam của chúng ta đã bị lừa quá nhiều trong hàng chục năm rồi, gánh chịu quá nhiều đau khổ rồi, bây giờ chúng ta có nghi ngờ dè dặt cũng là điều dễ hiểu thôi — có gì mà phải quan tâm. Thà thận trọng một chút vẫn hơn là lại bị lừa gạt nữa!

hiện cuốn “Trăm Hoa Vãn Nở Trên Quê Hương”) thô lỗ nhận rằng: Chúng tôi vẫn thao thức đến vận mệnh của đất nước! Thật là lối bịch! Những kẻ đã từng làm bồi bút phục vụ chủ nghĩa thực dân mới của Mỹ ở miền Nam trước đây, rồi khi nhân dân phá bỏ chế độ thực dân năm 75, chạy trốn ra nước ngoài sống lưu vong, tiếp tục phản bội lợi ích dân tộc, tự nguyện nhận tiền, nhận vàng, nhận đô-la của các thế lực phản động quốc tế, tự nguyện làm công cuộc thực hiện mọi mưu đồ chính trị đen tối cho chúng. Thế mà nay lại tự nhận mình là “bạn đồng hành đi tìm tự do dân chủ” với người cầm bút trong nước, những người đã vào sinh ra tử với sự sống còn của dân tộc trong kháng chiến chống Pháp, chống Mỹ...!” Câu trả lời thật phũ phàng cho những người ôm mộng “giao lưu” với Việt Cộng!

2. Bắt tay với các đảng viên Việt Cộng ly khai.

– Nhìn lại vài năm qua, chúng ta có

nay rồi mà có thấy đảng thay đổi đường lối chút nào đâu!

– Hãy đọc thử bài “Quan điểm về cuộc sống” của Nguyễn Hộ. Chúng ta thấy một điểm nổi bật là không bao giờ có sự hiện diện của người Việt quốc gia trong tâm tư họ — các đảng viên ly khai này vẫn gọi miền Nam là “Ngụy quân Ngụy quyền” mặc dù Việt Nam Cộng Hòa qua cả hai thời kỳ Đệ nhất và Đệ nhị, chưa hề lạy lục Mỹ như đảng CS cầm quyền hôm nay! Họ vẫn đem cái quá khứ chống Mỹ ra khoe. Dưới mắt họ, miền Nam là thứ bỏ đi, người Quốc Gia miền Nam không đáng bàn tới, không bao giờ là một thực thể cần nhắc đến trong việc xây dựng đất nước.

– Từ Tiêu Dao Bảo Cự cho đến Nguyễn Hộ đều nói rằng họ đã lầm khi đi theo Cộng sản. Nhưng chả thấy ai có một lời tạ lỗi dù là một chữ với những người Việt Nam, nạn nhân trực tiếp đã chịu bao chết chóc do sự lầm lỗi của họ! Tóm lại, đây chỉ là sự chỉ trích sửa sai

IV. Xác Định Vị Thế Của Tổng Hội Sinh Viên Miền Nam California

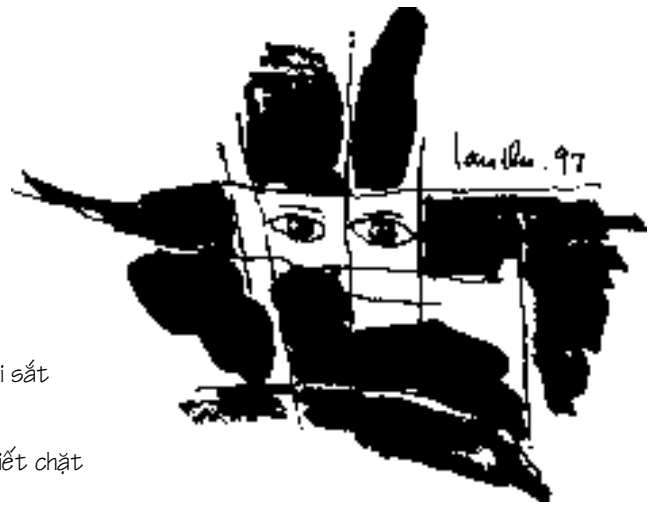
– Trước tình thế biến chuyển như hiện nay, không ai dám chắc Việt Nam sẽ thay đổi ra sao. Trong nước thì có người Cộng Sản Việt Nam “Độc Quyền Yêu Nước,” trong cộng đồng người Việt ở Mỹ thì có các “Cai Thủ Chống Cộng,” trong cộng đồng thế giới thì có Mỹ, Tàu, Tây, Nhật... hợp thành để áp đặt giải pháp “Cai Thủ Quốc Tế” lên vận mệnh đất nước Việt Nam. Chỉ đau xót cho người dân Việt lâm vào cảnh một cổ mà bị đeo hai ba tròng! Quyền dân tộc tự quyết, tức là quyền tự định đoạt vận mệnh của người Việt chắc còn là một con đường dài thăm thẳm, không biết khi nào mới đi tới được!

– Riêng tập thể sinh viên trước cơn lốc thời cuộc đang vùn vù xoay vần, chúng ta tốt hơn hết là tiếp tục quan sát, ghi nhận sự kiện để nghiên cứu cho tường tận, không nên hấp tấp kết luận rồi chạy theo các phe nhóm... xoi xoi! Đừng để nhiệt huyết của tuổi trẻ bị lợi dụng!

– Tuy nhiên, trong bất cứ hoàn cảnh nào, chúng ta biết chắc chắn, không do dự, là vị thế của tập thể sinh viên chúng ta sẽ đứng về phía những kẻ bị áp bức! Đó là những người dân Việt sống đời đen tối khốn cùng ở Việt Nam. Chúng ta đứng về phía những trẻ thơ sống chui rúc trong các xóm ổ chuột, cả đời không có cái áo lành lặn, chỉ có một ước mơ là được bữa cơm no đủ, được sống đời trẻ thơ thực sự với cái bánh cái kẹo ngọt đã phải bán trinh tiết để nuôi thân. Chúng ta đứng về phía những nông dân lam lũ bị bóc lột tàn tệ. Chúng ta đứng về phía những công nhân Việt đi lao động với đồng lương chết đói trong các xí nghiệp nước ngoài bị bọn chủ nhân ông ngoại quốc đánh đập sỉ nhục.

– Tập thể sinh viên chúng ta dứt khoát đứng về phía những người dân Việt thấp kém nghèo đói đã chịu đủ sự chà đạp nhục nhằn nhưng vẫn còn bị tước đoạt luôn cả nhân phẩm và quyền làm NGƯỜI!

– Hướng đi của tập thể sinh viên chúng ta không có gì là khó hiểu. Tất cả đều nhắm tới một khát vọng duy nhất: mưu cầu một nước Việt Nam độc lập, tự do, no ấm, nơi đó mỗi người dân có đủ điều kiện để sống xứng đáng với NHÂN PHẨM con người. □

Hận Đặng Dung

Vương khe khẽ thở dài trong cũi sắt
Lặng bốn bề trại giặc buồn mơ
Vòng dây xích đang âm thầm siết chặt
Thần anh hùng trong lúc sa cơ.

Lắng tâm tư, Vương mơ về thuở trước
Buổi tung hoành ngọn giáo đầu quân
Tròn tận tụy một thân vì nước
Có ngờ đâu, ôi, nỗi chết kè gần...

Vương vùng dậy hét tràn uất hận
Hơi cuồng mình ta giết hết bọn mày.
Vương vung tay như đang diệt loài xâm lấn
Bỗng nghẹn ngào như cổ nuốt chua cay.

Mai sớm đây chúng sẽ giải vương về đất Bắc
Ôi giang sơn còn biết thuở nào người?
Rồi đất tổ sẽ tràn quân ngược tặc
Đi muôn nơi để chém giết bao người.

Ôi! Còn đâu những ngày trên yên ngựa
Trống vang lừng, gươm xé trời cao
Khắp ba quân khí thiêng hùng quyết rửa
Khiếp oan cừu chông chất năm nao.

Ôi còn đâu những chiến công hiển hách
Cùng ba quân trận chiến Hóa Châu
Ngàn tướng sĩ tràn lên khí phách
Gươm vung lên lớp lớp rơi đầu.

Những trận đánh vang lừng góc bể
Tên đạn bay rạch nát bầu trời
Cờ phấp phật, quân reo ngàn núi lở
Bụi tung mù cuộn cuộn sóng khơi

Tiếng trống trận thúc vang hồi hồi hã
Bước quân lên máu chảy khơi dòng
Đầu rụng xuống trong đất trời rơi tả
Thây ngựa nghiêng trên mặt nước hằng nồng

Còn đâu nữa những ngày trên Hàm Tử
Thuyền giáp thuyền xô sát trên sông
Thây ngựa xuống nước sông ngược ú
Lửa rực trời như buổi rạng đông.

Có những buổi suýt lấy đầu Trương Phụ
Bao gian nguy vùng đất Nghệ An
Và những bận ghim quân cổ thủ
Hóa Châu ơi, thôi, yên mã, ôi! Tàn.

Còn đâu nữa Thánh Hoàng, ơi chiến hữu!
Biết bao giờ ta rửa vết nhơ này
Khốn cùng đây biết ai rồi sẽ cứu?
Để dọc ngang thỏa chí râu mày.

Thôi có lẽ từ đây đành cam tận
Gieo khí thiêng qua cửa ngục điều tàn
Rồi một ngày trên pháp trường cam hận
Đầu rụng rơi dưới ánh đao vàng

Ôi thân phụ hồn có còn linh hiển
Giúp cho con rửa sạch vết nhơ này...
Lòng bao la hay triều dâng sóng biển
Mộng tan rồi còn lại những chua cay.

NN